

ירושלים, כ"ט בטבת תש"ף
26 בינואר 2020

אגרת נושא שנתי ערבות הדדית וסולידריות

"הלא פרוס לרעב לחמך, ועניים מרודים תביא בית, כי ראית עירום וכיסיתו, ומבשרך לא תתעלם" (ישעיהו נ"ח)

לכבוד

אפרת דורות

שלום וברכה,

הנושא השנתי שנבחר לשנת לימודים זו הוא ערך אוניברסלי אותו רואות בחיוב לא רק הדת היהודית אלא גם דתות ואמונות של תלמידים רבים נוספים במערכת החינוך שלנו, כדוגמת הנוצרים, המוסלמים והדרוזים, והוא ערך הערבות ההדדית והסולידריות. היות ובבחירתו הושקעה מחשבה רבה, והוא נושא בחובו מבחינתנו כוונות חינוכיות עמוקות, אני מבקש להסביר לכם מדוע בחרנו בנושא זה.

את הסולידריות והערבות ההדדית ניתן לפרש משני כיווניהן.

הכיוון השלילי, היינו מה אנחנו מפסידים בהיעדרן, ברור. ההיסטוריה מוכיחה לנו שהפיצולים הפנימיים בחברה הישראלית מחלישים את יכולתה להתמודד בהצלחה עם אתגרים חברתיים ולאומיים, מכלה את כוחותינו במריבות פנימיות מיותרות ומסיגה אותנו לאחור.

אני מעדיף להתרכז בכיוון החיובי, היינו מה אנחנו מרוויחים בקיומן של הסולידריות והערבות ההדדית בתוכנו.

ראשית, זו דרך הטבע. המציאות האנושית בנויה על התלות בערבות הדדית, כיוון שהאדם אינו יכול למלא את צרכי מחייתו הבסיסיים בלא ערבות הדדית עם אנשים אחרים בסביבתו. מבט על ההיסטוריה האנושית מציג את החוקיות: ככל שהערבות ההדדית חלשה יותר, כך גם חלשה יותר הרקמה האנושית ביתר המובנים שלה. וכמובן שההיפך גם הוא נכון. סולידריות וערבות בכל המובנים – בין פרט לפרט, בין כלל לפרט ובין פרט לכלל.

קל להפגין סולידריות וערבות הדדית בעתות אתגר ומשבר. החברה הישראלית שבה ומוכיחה זאת בכל שעת מבחן מחדש.

אלא שאנחנו חיים כיום בתקופה ארוכה של פריחה ורווחה אישית. חיי אזרחי ישראל קלים ונוחים ביחס לתקופות קודמות, ולכאורה פחות נדרשת מהם הבעת סולידריות וערבות הדדית.

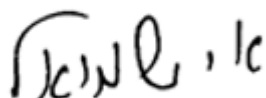
כאן טמון האתגר החינוכי שנטלנו על עצמנו. למרות אוירת התחרות והדאגה איש לאוהלו, לחנך את דור העתיד של החברה הישראלית, שהערבות ההדדית עודנה, ולעד תהיה, בבחינת תנאי חיים.

בחיבורו "יעודי הרוח והחלוציות בישראל", כתב דוד בן גוריון כך:

"ואהבת לרעך כמוך" – זה יותר ממצוות החוק. עיקרון חוקי אפשר לפרשו פירוש פסיבי ושלילי: לא לקפח, לא לגזול, לא לעשוק, לא לפגוע. התורה היהודית לא הסתפקה באלה – לא די בהימנעות מפגיעה בזכויות הזולת. יחסי אדם צריכים להיות בנויים על שותפות גורל, על עזרה הדדית, על זיקת-גומלין, על חברות של שווים, על אהבת-הבריות. רק על יסוד הצו "ואהבת לרעך כמוך" תיכון מדינת-ישראל הנאמנה ליעוד האנושי הגדול של היהדות. רק בצו זה יימצא המפתח לחוקי ישראל ומשפטיה."

קראו היטב את תחביר הפסקה הזו. דברים אלו לא נוסחו בידי בן גוריון כתלויים בזמן או במקום, אלא הם הוראת כיוון על זמנית, שייעד לרוחנו מייסד המדינה. ליחס לא נס ולא ינוס. על כן נעסוק בהם בשנה זו.

שלכם,

שמואל אבואב

רח' שבטי ישראל 34, ירושלים; 9510557 טל' 02-5602242 פקס 02-5602336 | E-mail: mankal@education.gov.il

شارع شبيطي مسرائيل 34, اورشليم-القدس, 9510557 هاتف 02-5602242 فاكس 02-5602336 | www.edu.gov.il

